

Täysistunto

Tiistai 4.12.2018 klo 14.02—20.52

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 269/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

17.02 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen (esittelypuheen-
vuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsitteillä oleva esitys on niin sanottu yhden luukun periaate ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisessa. Tämä on varmasti, sanoisin, suurin ja merkittävin ympäristöministeriön hallinnonalalla toteutettava sujuvoittamishanke. Kyseessä on nimenomaan menettelyllinen uudistaminen, ei sillä tavalla, että jotenkin ympäristöllisiä lakeja tasoltaan alennettaisiin tai jotenkin pantaisiin rimaa alemmas lupien hakijalle, vaan kyse on nimenomaan menettelytapojen uudistamisesta.

Esityksellä on lukuisia tavoitteita, ensinnäkin se, että tällä pystytään asiakkaan, luvanhakijan, saamaa neuvontaa parantamaan, asiointi yksinkertaistuu, menettely- ja osallistumisvaiheet keskittyvät, päällekkäisiä lupamenettelyjä yhteensovitetaan ja yhdistetään. Eri lupien ja käsittelymenettelyjen kokonaiskesto on aiempaa ennakoitavampi. Viranomaisyöskentely tehostuu, yhteistyö lisääntyy, lupapäätökset kustakin prosessista tai hakemuksesta saadaan samanaikaisesti. Tällä päästään siihen, että eri osaset luissa eivät voi olla keskenään ristiriitaisia, kuten joskus aiemmin on saattanut olla. Kaiken kaikkiaan tämä on hyvin kaivattu hanke.

Ympäristöllisten lupien yhteensovittaminen koskee useita eri lakeja. Tähän voidaan mennä silloin, jos haetaan ympäristönsuojelulain mukaista lupaa, vesilain mukaista lupaa tai maa-aineslain mukaista maa-aineslupaa. Myös muitten lakien mukaisia lupia voidaan yhdistää tähän samaan käsittelyyn: luonnonsuojelulain laji- ja luontotyyppisuojausta koskevat poikkeamisluvat, kaivoslain mukainen malminetsintälupa, kaivoslupa, kullanhuuhton-
talupa, kemikaaliturvallisuuslain mukaisia lupia voidaan tähän samaan prosessiin yhdistää, ja sitten maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennuslupa, toimenpidelupa, maisematyön lupa ja niin edelleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

Kyseessä on yksi luukku ja sen jälkeen kuitenkin kaksi viranomaista. Eli tähän prosessiin yhdistetään sillä tavoin tuo asia... Tai oikeastaan viranomaisia on useampiakin, mutta yhteensovittavana viranomaisena isommissa luvissa on lupa- ja valvontavirasto, joka vuoden 21 alusta starttaa, ja toisaalta sitten niissä luvissa, joitten käsittely tapahtuu kunnissa, pääviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Nyt vielä kuvaisin tätä hyötyä tästä asiasta sillä tavalla, että kun joku hanke, joka vaatii esimerkiksi ympäristölupaa, pannaan vireille, niin näistä lupahakemuksista tulee — olkoonpa niin, että kyseistä hanketta varten on tarpeen kaksi tai viisi — yksi kuulutus. Näistä pääsee mielipiteen antamaan kerralla. Viranomaislausunnot pyydetään yhdellä kertaa, vastine yhdellä kertaa. Ja juuri todellakin sitten nämä eri osat tästä yhdestä prosessista ja luvasta annetaan samanaikaisesti. No, nyt kuitenkin voi olla sitten tilanteita, missä hakija haluaisi kuitenkin vielä tämmöisen pala palalta tapahtuvan käsittelyn eli vanhaan malliin osasina tuon hankkeen luvituksen, ja hakijalla on mahdollisuus valita myös tämänkaltaisen menettely. Eli tähän yhteen lupahakemukseen, yhteen prosessiin ei ketään pakoteta. Tarvittaessa hakija voi valita tuon erillismenettelyn.

Yhteensovittava viranomainen, Luova tai sitten kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, arvioi kussakin hankkeessa niitten muitten mukana olevien viranomaisten kanssa tavoitteellisen käsittelyajan ja antaa hakijalle arvion päätösten antamisajankohdasta. Myös tämä tuo ennakoitavuutta lisää. Ja kun sitten menettelyvaiheella on tämmöinen yhteisesti sovittu määräaika, niin jokainen viranomainen tietää, mitä häneltä odotetaan tässä prosessin vaiheessa.

Paljon on puhuttu myös siitä, että meillä on tuomioistuimissa paljon valituksia käsiteltävänä ja että samoista asioista valitetaan uudelleen ja uudelleen. Tämä tuo myös sen muutoksen, että kun on yksi lupa, niin silloin on yksi lupa, mistä voidaan valittaa, ei enää erikseen kaikista osasista. Ja tämä myös, uskon, tulee vähentämään valitusten määrää, mutta ennen kaikkea tämä helpottaa sitten tuomioistuinten urakkaakin, että asiaan voi kerralla paneutua kunnolla eikä niin, että sama asia pyörii eri luvan osien myötä useaan otteeseen siellä pöydällä.

Kun tätä esitystä on pitkään ja hartaasti valmisteltu ja tässä oli laajapohjainen työryhmä, niin on merkitteä pantavaa, että tätä yhden luukun periaatetta kannattivat niin viranomaiset, toiminnanharjoittajat, eli mahdolliset luvanhakijat, kuin kansalaisjärjestöt, ympäristöjärjestöt, eli tämä tuo kaiken kaikkiaan hyvin paljon selkeyttä ja sujuvuutta lisää meidän luvitukseen ja koko siihen käsittelytapaan, miten lupia käsitellään.

Ja toden totta, kun tämä yhdistetään vielä sitten sähköisiin menettelyihin, niin otamme ison harppauksen ympäristöllisten lupien käsittelyn sujuvoittamisessa.

Puhemies Paula Risikko: Puhujalistalle.

17.08 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä lakiesitys, jota nyt hallitus esittää, on erinomaisen hyvä — silloin kun kyseessä on nimenomaan menettelytapalaki. Niin kuin ministeri sanoi, tätä on kannatettu ja tämä on ollut jo pitkään valmistelussa ja perustuu Tarastin työryhmän ehdotuksiin. On todellakin hyvä, että kyetään löytämään viranomaisten välistä yhteistyötä silloin, kun lupa-asioita käsitellään, ja päästään sitten niistä ketjuttuneista hakemuksista mieluummin rinnakkaisiin hakemuksiin ja niitten käsittelyyn. Ei ole tietenkään samantekevää, miten julkinen hallinto palvelee luvanhakijoita, vaan on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

äärimmäisen tärkeätä, että nämä itse menettelyt ovat sujuvia ja sillä tavalla ymmärrettäviä kuin hakija edellyttää.

Sen sijaan tässä yhteydessä en voi olla käsittelemättä sitten tätä Luovaa, joka on uutena valvontaviranomaisena tulossa Suomeen. Tässä ongelmana ei ole niinkään menettelytapa vaan ne sisällöt, joita tämä Luova luo. Eli kysymys on siitä, miten sitten toteutuu kansalaisten yhdenvertaisuus ja miten otetaan huomioon yleinen etu ympäristölupakysymyksissä. Ministeri sanoi, että tässä ei ole tarkoitus alentaa ympäristölainsäädäntöä — ei varmaankaan. Mutta silloin kun siihen otetaan tämä uusi lupa- ja valvontavirasto Luova ja kun sen toimivallasta puuttuu se, että valtion viranomainen voisi valvoa julkista etua, silloin ollaan kyllä siinä tilanteessa, että ympäristöasioissa julkisen edun valvonta jää kansalaisjärjestöille ja kansalaisille, ja tätä emme voi hyväksyä.

17.11 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tiukoille se meni mutta ehti kuitenkin. Näin voisi kuvata tätä yhtä hallituskauden tärkeintä norminpurkuhanketta, joka on tänään täällä meillä salissa lähetekeskustelussa.

Kyseessä on edellisten vaalien alla monissa paneeleissa käsitelty ympäristölupien yhden luukun malli, joka nopeuttaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten investointeja sekä laskee lupakustannusten hintaa. Kaikki tässä salissa ovat varmasti sitä mieltä, että osaavan työvoiman riittävyyden jälkeen liiallinen sääntely ja lupabyrokratia ovat niitä asioita, jotka ärsyttävät eniten meidän ahkeria pk-yrittäjiä, ja tässä kritiikissä yrittäjät ovat oikeassa.

Lupaprosessit ovat meillä olleet muihin kilpailijamaihin nähden liian hitaita. Keskimääräinen lupien käsittelyaika aveissa on ollut 16 kuukautta, mutta usean vuodentakaan lupaprosessit eivät ole olleet harvinaisuuksia. Samalla näissä jonoissa on ollut kiinni iso määrä investointeja ja työpaikkoja. Vuonna 2017 tehdyn tutkimuksen mukaan erinäisissä lupaprosesseissa oli kiinni 3 miljardin euron investoinnit ja 14 000 uutta työpaikkaa.

Tähän tilanteeseen nyt tällä esityksellä saadaan muutosta. Jatkossa luvanhakija voisi hoitaa kaikki ympäristöllisiin lupiin liittyvät asiat yhden asiointipisteen kautta, silloinkin kun hanke edellyttää lupia eri ympäristöviranomaisilta. Samaa hanketta koskevat ja yhtä aikaa vireille laitetut lupahakemukset käsiteltäisiin samantahtisesti.

Taloudelliset vaikutukset tästä esityksestä ovat merkittävät. Esityksessä arvioidaan, että yritysten kustannukset voisivat vähentyä kymmenessä vuodessa jopa 155 miljoonaa euroa. Näin tapahtunee, koska lupien käsittelyajat lyhenevät, viranomaisneuvonta tehostuu, hakemusten valmisteluun käytettävä aika lyhenee ja mahdollisten konsulttipalveluiden tarve vähenee.

Kiitosta ministerin lisäksi ansaitsee myös yhden luukun lupiin sisällytettyjen lupatyyp-
pien laajuus. Yhteensovittavat luvat koskevat sekä kunnallisia että valtiollisia lupia: mukana ovat Valtion lupa- ja valvontavirasto Luova, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja kunnan rakennuslupaviranomainen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä myös todetaan, että muutoksella ei ole negatiivisia ympäristövaikutuksia. Jatkossakin korkea ympäristönsuojelun taso turvataan viranomaisten tiiviimmällä yhteistyöllä. Toki se ei poista seurannan tarvetta.

Näillä saatesanoilla toivotan tälle esitykselle nopeaa mutta perusteellista käsittelyä tässä talossa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

17.14 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Käsillä oleva hallituksen esitys on erittäin hyvä esimerkki Sipilän hallituksen toteuttamasta turhien normien purkamisesta. Tässäkin esityksessä on huomioitava se, että nimenomaan ympäristönsuojelullisia asioita ei heikennetä. Ja niin kuin aikaisemmissakin puheenvuoroissa todettiin, vaikutukset ympäristöön eivät ole negatiivisia, vaan tässä on nimenomaan tarkoituksena menettelyllisesti helpottaa toimijoitten haussa olevia lupia ja niitten käsittelyä, edesauttaa lupamenettelyiden yhteensovittamista.

Tässä esityksessä on tavoitteena nimenomaan se, että asiakkaan saama neuvonta parane ja asiointi yksinkertaistuu. Ja kun menettely- ja osallistumisvaiheet, päällekkäiset lupamenettelyt, keskittyvät, niitä yhdistetään, niitä yhteensovitetään, niin prosessi on aikaa säästävä ja resursseja säästävä sekä viranomaisten kannalta että erityisesti asiakkaan kannalta. Myös menettelyn kokonaiskesto on ennakoitavampi, ja niin kun tiedetään, näissä on ollut paljon haasteita Suomessa, että ei voida aina tietää, miten kauan joku prosessi kestää. Erityisen tärkeää on se, että nyt näitä lupapäätöksiä annetaan samanaikaisesti, ne ovat sisällöllisesti riistiriidattomampia. Tavoitteena on ennen kaikkea sujuvoittaa, yhdenmukaistaa ja nopeuttaa päätöksentekoa.

Erityisesti on kuitenkin huomioitava, että hakijalla on edelleen se päätösvalta, sovelletaanko yhteensovittamista ja missä lupa-asioissa, ja erillismenettelyt säilyvät edelleen vaihtoehtona. Hakijan pyynnöstä yhteensovittaminen voidaan myös keskeyttää näitten lupamenettelyjen, luvan haun osalta. Yhteensovittava viranomainen arvioi yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa yhteensovitettaville lupahakemuksille tavoitteellisen käsittelyajan ja antaa arvion päätösten antamisajankohdasta. Tosiaan tietysti sähköinen asiointijärjestelmä on tässä se edellytys, ja on hyvä, että menettelyt sähköistyvät myös tältä osin.

On myös hyvä huomata, että muitakin lupamenettelyn sujuvoittamisia on jo tällä vaalikaudella tapahtunut ympäristöasioiden osalta. Vuonna 2017 ympäristönsuojelulain muutoksella siirtyi noin 200 uutta toimintoa rekisteröintimenettelyyn ja vajaa 200 toimintoa poistui kokonaan luvanvaraisuudesta. Ja syksyllä 2018 eduskunta hyväksyi ympäristölliisiin lupiin liittyvän uuden ilmoitusmenettelyn, johon siirtyvät muun muassa tietyntokoiset eläinsuojat, eräät elintarvikkeiden ja rehujen valmistukseen liittyvät toiminnot sekä sahalaitokset.

Tämä edustaja kiittää näistä normien purkaa olennaisesti vauhdittaneista esityksistä ja päätöksistä.

17.17 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos erittäin paljon tästä esityksestä. Tätä esitystä on todellakin odotettu, ja minua alkoi kohta pöljättämään, että aika loppuupi kesken, että eikö tämä tulekaan. Onneksi tämä tuli, sillä tämä kyseinen lakiesitys, jatkossa laki, tulee varmasti olemaan yksi niistä asioista, mikä tullaan tämän vaalikauden jälkeen muistamaan todella hyvällä, että se oli tämä hallitus, joka sai vihdoin ja viimein tämän ympäristöpuolen lupabyrokratian järkevöitettyä todella järkeväksi kokonaisuudeksi.

Tällä hetkellä ympäristöpuolella on tilanne, että me joudumme hakemaan hyvin monta eri lupaa eikä aina ei ole käsitystä siitä, mikä lupavaihe on missäkin hommassa tällä hetkellä menossa ja missä on hakemus, missä ovat yva-hommat, missä on mikäkin antanut lausunnon, mistä on kukakin antanut lausunnon, onko se antanut lausunnon jo tästä ja tästä ja tuosta ja tästä. Tämä on ollut kyllä niin soppaa ja sotkua, mutta tällä kokonaisuudella, tällä uudella esityksellä, me saamme selkeytettyä hyvin paljon suomalaista hallintotoimintaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

Itse olen toiminut ympäristöhallinnossa töissä ja todennut jo aikaisemmin, että kunpa olisi tällainen esitys. Nyt minä voin olla todella tyytyväinen. Tämä esitys on nytten saatettu eteenpäin. Tästä kyseisestä esityksestä tulevat kiittämään jatkossa hyvin paljon viranomaiset ja ennen kaikkea yrittäjät. Ainoat, jotka tästä joutuvat kärsimään, ovat varmasti asianajajat, koska jatkossa meillä tulee olemaan yksittäisiä tapauksia yksittäisinä asioina kokonaisuus kerrallaan hoidettavana. Ei hoideta kymmentä eri valitusta, vaan meillä on esimerkiksi ainoastaan yksi valitus, jota hoidetaan yhtenä asiana eteenpäin.

Luova tuli tässä esille. Jatkossa, kun me nyt sitten saamme tämän maakuntahallintouudistuksen myöskin toimimaan, yhtenä olennaisena asiana tässä kokonaisuudessa on tämä Luova. Ja siinähan myöskin tilanne on se, että me järkevöitämme ja selkeytämme sitä, mitä nämä ympäristölupa-asiat ovat, miten ne hoidetaan, ketkä keskittyvät vain siihen työhön. Elikkä me saamme näitten esitysten ansiosta aikaiseksi sen, että keskitytään itse asian hoitamiseen eikä byrokratian pyörittämiseen.

17.19 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Tässä joutuu katsomaan ministeriä syvälle silmiin, että voitte taas johdattaa edustaja Myllykosken oikealle polulle. Kuulimme tässä edellä kaksi sellaista puheenvuoroa, että hätkähdin.

Eihän tämä nyt kuitenkaan tarkoita niitä, joista puhutaan niin sanottuina päällekkäisyyksinä? Eli edelleen arvioidaan ympäristövaikutuksia, meillä on edelleen avi ja ely, jotka tällä hetkellä hoitavat näitä asioita. Meillä ei ole vielä Luovaa, jossa tämä valitusoikeusmenettely on tullut korostetusti esille. Tämähän ei poista valituksia vain yhteen valitukseen, tämä ei todellakaan tule poistamaan sitä, jos kansalaiset valittavat tietyistä luvista. Tällä ei ole mitään tekemistä sen kanssa, että kansalaisjärjestöillä ja yksittäisellä kansalaisella on oikeus tehdä valituksia. Kuten tässä edellä kuultiin, hieman on semmoista väärää todistamista tai sitten asiaan perehtymättömyyttä. Se lainsäädäntö, mikä on täällä taustalla, on edelleen olemassa, ja sitä noudatetaan.

Tervehdin itsekkin tätä lainsäädäntöesitystä erityisen positiivisesti, että on se yhden luukun periaate. Se on ollut erityisesti yritysten resurssien hukkaamista ja pompottamista ja juoksuttamista. Mutta tässäkin kohtaa ministerin edelliseen lähetekeskustelupuheenvuoroonkin viitaten on pakko kysyä, että ovathan nämä asiat, kun näitä tehdään, kuitenkin siellä ilmoitustauluilla, niin että kansalaisilla on mahdollisuus katsoa, että tuleeko se soranottoalue nyt minun tonttiani lähelle, niin että ei tarvitse mennä kirjastoon katsomaan, että onko siellä mahdollisesti nyt minua koskevia hankkeita tai lupa-asioita meneillään, vaan että edelleenkin kansalaisilla on väylä, mistä nämä toimet, mihinkä lupia haetaan, jos ne koskettavat naapuria ja niin edelleen, tulevat tiedoksi jokaiselle, jota lupahanke erityisesti koskee, jotta on edelleen mahdollista tämä valitusmenettely, joka on meillä jokaisella kansalaisella, ja jotta tietyissä lainsäädännöissä, kuten kaivoslupahankkeissa, on kansallisilla sinitiaisieliitoilla mahdollisuus tehdä sitten valituksia ja kanteita lupahakemusta vastaan.

Toivon, että ministeri voisi taas lohduttaa edustaja Myllykoskea, että kyllä tämä nyt näin menee.

17.22 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvä ministeri! Täällä on käytetty hyviä ja jopa ylistäviä puheenvuoroja. Minulla itselläni on aina tapana lukea täältä hallituksen esityksestä asian valmistelu, ja kiinnitin huomiota siihen, että täällä myös kritiikkiä esitetään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

Ymmärrän toki sen, että hallituksella on menossa byrokratian purkutalkoot. Täällä kuitenkin osa lausunnonantajista suhtautui epäilevästi lupaprosessin sujuvoittamiseen. Muun muassa Vaasan hallinto-oikeuden mukaan esitys on omiaan pirstaloittamaan järjestelmää ja vaikeuttamaan sen ymmärtämistä. Kuntaliitto ry, Espoon kaupunki ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto, muun muassa, ovat myös pitäneet mahdollisena, että esitys pitkittää maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten lupien käsittelyaikaa entisestään. Kysyisinkin nyt sitten teiltä, ministeri: mitä olette mieltä näistä toteamuksista? Täällä on myös muun muassa Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri todennut, että esitys siirtää yleisen edun valvontaa järjestöille, mikä lisää niiden työtä ja kustannuksia. Kysyisinkin: riittääkö sinne sitten resursseja ja tarvittaessa apua tähän hommaan?

Aina tätä kritiikkiäkin lausunnonantajilta tulee, ja nämä varmasti otatte huomioon ja olette ottaneet huomioon, mutta vastaisuuden varalta kysyn, miten näihin suhtaudutaan.

17.24 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Kyllä minä annan ministerille kiitos siitä, että hänen hallinnonalallaan on ympäristölupia purettu oikein urakalla. Taidettiin lähteä noin 15 000:n kieppeiltä ja nyt ollaan jo selkeästi alle 10 000:n, joten kiitos siitä.

Hiukan problemaattista on se, että tietenkin Luovakin ja tämä yhden luukun periaate on sosiaali- ja terveystieteiden ja maku-uudistuksen takana, joten jos perustuslakivaliokunnassa käy jotenkin ja tämä ei etene, niin onko tämä sitten myös Luovan loppu? On selvää, että me tarvitsemme tällaisen yhden luukun periaatteen. Voiko sen silti digitaalisesti järjestää vaikka sivulla www.yhdenluukunperiaate.fi? Tämä olisi se ensimmäinen kysymys.

Ja toinen kysymys oikeastaan: Tämän päässähän varmasti on sitten se, että me joskus pystyisimme antamaan palvelulupauksen yrittäjälle, että yhdestä luukusta laitetaan hakemukset sisään ja annetaan palvelulupaus, että sen ajan puitteissa hän saisi sitten ruveta esimerkiksi rakentamaan siinä tapauksessa, että mitään huomioita ei tule. Onko tämä se tiekartta, jonka päässä mahdollisesti tulisi sitten se palvelulupaus myös?

17.25 Katja Hänninen vas: Arvoisa rouva puhemies! Itsekin kyllä kannatan sitä, että turhaa byrokratiaa ja päällekkäisyyksiä puretaan, ja äkkiseltään ajattelin, että kyllähän tässä laissa ja esityksessä on kysymys siitä, että helpotetaan ja yksinkertaistetaan lupamenettelyä. Mutta kuten edustaja Juvonen omassa puheenvuorossaan otti esille, tietysti myös pitää muistaa, että meillä on hyvin monimutkaisia asioita vireillä. Esimerkiksi kaivoslain suhteen, valtauksien suhteen ja perustamisten suhteen, tietysti lupamenettely on erittäin tarkka, ja sitä säätelevät toki monet muutkin lait ja näin. Kyllähän siinä tietysti ihmisten, kuntalaisten, asukkaiden, kansalaisten, vaikutusmahdollisuudet täytyy turvata myös jatkossa.

Ja sitten juuri on tämä ajatus siitä, että vaikka yksinkertaistetaan, niin tuleeko se sitten kovinkaan yksinkertaiseksi, jos se poikii niitä valituksia, kanteita, enemmän määriin. Eli olen monta kertaa kaupunginvaltuustossa todennut, että kun yva-selvitykset tehdään huolellisesti ja lupamenettely on toisaalta tarpeeksi pitkä mutta monivaiheinen ja varataan yleisötilaisuuksiin ja kaikkeen vaikuttamiseen aikaa, niin se myös toisaalta sitä turhaa valittamista sulkee pois. Eli kun ovat vaikuttamismahdollisuudet sen prosessin aikana moninaiset, niin se myös toisaalta helpottaa sitä meidän päätösprosessiamme ja toisaalta on sitä avoimuutta ja johdonmukaisuutta.

Olisinkin ministeriltä kysynyt: vaikka toisaalta tämä lakiesitys on todellakin tervetullut ja me kaikki ymmärrämme sen, että yritysten tekemiä investointipäätöksiä ja aloitteita ku-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

kaan ei ainakaan tahallaan halua jarruttaa, niin toisaalta näillä luvilla ja näillä prosesseilla, yvalla, on aina oma merkityksensä ja tarkoituksensa, eli eihän tässä ole vaarana se, että yritetään niin sanotusti nopeuttaa väärällä tavalla tätä lupamenettelyä? Elikkä kyllähän jatkossakin edelleen nämä tarvittavat selvitykset, tutkimukset ja kuulemiset järjestetään.

17.27 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin tässä tätä keskustelua, niin minullekin tuli vähän nyt sellainen tunne, että näinköhän kaikki edustajat kuulivat sen, mitä ministeri sanoi eli että tässä on kysymyksessä menettelytapalaki. Eli muutetaan menettelyjä, ei lupaehtoja, ei luvan perusteena olevaa lainsäädäntöä, eli ei heikennetä ympäristölainsäädäntöä eikä sitä kautta vähemmän välitetä ympäristön tilasta. Tästähän ei tietenkään saa olla kysymys. Ja aivan kuten ministeri sanoi, nimenomaan ympäristönsuojelun tasoa ei olla tässä heikentämässä, ja tämän haluaisin nyt oikein alleviivata, kun tätä keskustelua on tässä kuultu. Mutta siitähän emme pääse mihinkään, että kun tätä sujuvoittamiskeskustelua on käyty — lupajärjestelmiä on jo aikaisemmin purettu, tässä sitä ei tehdä — niin sillä on heikennetty julkisen tahon mahdollisuutta sitten varmistaa ympäristönsuojelun mahdollisimman hyvä taso.

Nyt kun tämä Luova ollaan perustamassa, jos tämä maakuntauudistus syntyy, niin tässä täytyy kyllä todella olla tarkkana sen suhteen — kun täällä siteerattiin Luonnonsuojeluliiton näkemyksiä tästä asiasta — että myöskin julkisella puolella, kuten tällä hetkellä maakunnallisilla elyillä on ollut, on mahdollisuus tehdä laillisuusperusteisia valituksia, niin että se ei jää pelkästään kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen tehtäväksi. Kuitenkin on tiedossa se, että sillä, että elyillä on ollut mahdollisuus tehdä näitä laillisuusperusteisia, yleiseen etuun perustuvia valituksia, on ollut ennalta ehkäisevä merkitys ja myöskin sitten niihin prosesseihin liittyvä merkitys. Nämä valituksethan ovat menestyneet äärimmäisen hyvin, eli niitä ei ole tehty turhan päiten.

17.30 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää ministeri Tiilikaista hyvästä työstä. Onneksi kausi edelleen jatkuu, ja vielä saadaan asioita aikaan, mutta teidän ministeriaikananne on kyllä tapahtunut paljon, ja niin kuin edustaja Wallinheimo toi esille, näitä lupamääriä ja tätä sääntelyä on pystytty purkamaan merkittävästi. Sellaista turhaa byrokratiaa on purettu ja on annettu lupa tehdä, annettu tilaa kasvulle. Olen melkein vakuutunut, että teidän ministerisalkustanne — kun otetaan vielä rakentaminen siihen mukaan — kyllä aika monet näistä työpaikoista, mitä Suomeen on tullut, ovat tulleet.

Muistan, kuinka aiemmilla kausilla on keskustelua käyty, että meillä on hirveän iso määrä erilaisia investointeja kiinni lupamenettelyputkissa eri vaiheissa: niin, että se lupamenettely on lähtökohtaisesti pitkä, tai sitten niin, että siellä on ketjutettuja eri vaiheisiin tulleet lukuisia valituksia. Mielestäni tässäkin on otettu ihan hyvää etenemistä. Muistan, kuinka Äänekosken biotuotetehtaaseen liittyen oli yksi tällainen urauurtava lupamenettely — käytettiinkö siinä ohituskaista-ajattelua vai minkälaista — mutta ennen muutahan se tarkoitti pyöreää pöytää, sitä, että kaikki otettiin samaan pöytään etsimään niitä ratkaisuja. Eli jokainen virkamies ei etsinyt omassa poterossaan ongelmia, vaan kaikki etsivät yhteisessä pöydässä ratkaisuja. Tämän tyyppistä ajattelua tämä Luovan tulevaisuus ja yhden luukun periaate minun mielestäni myös tarvitsee, että kun ihminen toimittaa ne paperit kerran sinne, ne menevät sitä kautta kaikille, jotka niitä tarvitsevat ja kenelle päätöksentekoa kuuluu, mutta tärkeää on, että he myös keskustelevat keskenään ja etsivät niitä ratkaisuja. Us-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

kon näin, että tästä Äänekosken esimerkistä on paljon opittavaa kaikille eri tasoille, niin pienempiin kuin suurempiinkin hankkeisiin.

Itse uskon siihen, että tulevaisuudessa tämä kaiken kaikkiaan tulee menemään siihen suuntaan, että päätökset pitää saada nopeammin. Se koskee esimerkiksi kaavoitusta tulevaisuudessa. Olemme esittäneet kokoomuksesta esimerkiksi rullaavan kaavoituksen käyttöönottoa Suomessa. Nyt se, että nämä muutokset ovat niin nopeita, osoittaa hyvin sen, että ne alueet, joita nyt on kaavoitettu esimerkiksi omakotiasumiseen ja -rakentamiseen, näyttävätkin olevan vääränlaiseen kaavoitukseen tehtyjä, ja tarvittaisiin nopeita muutoksia. Silloin on hyvä, että kaavakin pystyisi elämään joustavammin.

Arvoisa ministeri Tiilikainen, kiitos hyvästä työstä.

17.32 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on todellakin valtavan iso kokonaisuus. Se on ollut virkamiehillä aikamoista tilkkutäkin kokoamista, kun he ovat käyneet läpi kaikki nämä eri lait ja katsoneet, miten näistä saadaan yksi kokonaisuus aikaiseksi. Se, että me tulemme ympäristövaliokunnassa tätä asiaa nyt sitten lähikuukausina käsittelemään, tarkoittaa sitä, että meillä on varmasti paljon kuultavia siellä ja monta asiantuntijaa paikalla. Ja varmasti mekin joudumme sitten tarkistelemaan ja tarkastamaan, että kaikki asiat ovat tulleet ministeriön valmistelussa myöskin huomioituiksi. Elikkä tarvitaan varmasti oppositionkin hyvin tarkkoja silmiä ja katseita siihen, että otamme kaikki asiat huomioon.

Luova-ratkaisu on tullut tässä keskustelussa esille. Minä itse odotan tätä Luovaa todellakin paljon, koska se myöskin on niin paljon selkeyttämässä tätä samaa kokonaisuutta eteenpäin.

Vielä siitä Luovasta, kun porukat ovat huolissaan yleisen edun valvonnasta: Olisiko yleisen edun valvontaa varten pitänyt olla erikseen toinen elin? Minun mielestäni ei missään nimessä, koska tämän jälkeen me ymmärrämme sen, että kaikkien, jotka tekevät Luovassa päätöksiä, on huolehdittava myös yleisen edun valvonnasta. Ei ole minkään järjestön velvollisuus hoitaa joitakin asioita, ei ole minkään yksittäisen henkilön velvollisuus hoitaa näitä asioita, vaan kyllä ne ovat virkamiehet, jotka tekevät näitä päätöksiä. Heidän on todella keskityttävä asiaan kokonaisuutena, otettava siinä kaikessa huomioon ihmisten edut, ympäristön asiat, yrittäjien asiat ja kaikki eri olosuhteet. Toivon mukaan, kun siellä Luovassa meillä on nyt sitten enempi väkeä yhdessä porukalla tekemässä päätöksiä, saamme myöskin parempia tuloksia aikaiseksi.

Puhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri vastata? Riittääkö 3 minuuttia? [Kimmo Tiilikainen: Riittää!]

17.34 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Tässä kohtaa, kuunneltuani kaiken tämän palautteen lähetekeskustelussa, on syytä niitä kiitoksia, joita suuntaani osoititte, osoittaa eteenpäin, eli kyllä tämä on ympäristöministeriön virkamiehiltä loistavaa työtä — se on kestänyt pitkään — mutta myös kaikilta niiltä tahoilta, jotka osallistuivat siihen valmistelevaan työryhmään. Vaikka lausunnoista löytyy tietysti aina, että joku kohta voisi olla paremmin, niin kyllä se työryhmän valmistelu on aikamoista hyrinää ollut tämän lopputuloksen suhteen.

Lyhyitä kommentteja: Edustaja Myllerille: olette aivan oikeassa, ympäristönsuojelun tasoa ei heikennetä tällä lainsäädännöllä. Samalla voin myös lohduttaa ystävääni edustaja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 125/2018 vp

Myllykoskea, että vetoava katseenne ei mennyt hukkaan, eli kun tässä on yhteen luokkuun koottu erilaiset luvat, niin edelleen lupa koostuu osasista, joissa katsotaan aina se kukin lainsäädäntö ja sen edellyttämät vaatimukset. Mutta nämä osaset kootaan yhdeksi lupapäätökseksi yhdessä prosessissa, jossa ei tule päällekkäisyyttä, ei samojen tietojen toistamista viranomaisen toisensa jälkeen sille hakijalle. Tästä yhdestä luvasta on sitten todellakin se yksi mahdollisuus valittaa, mutta kaikki valitusoikeudet pysyvät aivan sellaisina niin kuin ne lainsäädännössä ovat. Edustaja Hänniselle vielä, että ei, ei tässä väärällä tavalla sujuvoiteta, vaan aivan oikealla tavalla sujuvoitetaan.

Muutama kysymys.

Edustaja Wallinheimo kysyi tätä, että entäpä jos sitten tämä maku-uudistus ei toteutuisi ja Luova ei syntyisi. Nythän tämä lakiesitys tulee voimaan vasta 2021, kun Luovan pitäisi aloittaa. Tällaisenaan tätä ei voi ihan nykyiseen avi- ja ely-maailmaan sovittaa, vaan sitten täytyisi tehdä jonkin verran viilauksia ja muutoksia, ja ihan kaikkea sitä, mitä nyt kuvasin tässä, että voidaan tähän yhteen luokkuun laittaa, ei pystyittäisi ilman Luovaa tekemään. Eli tuo uudistus jäisi sillä tavalla torsoksi. Se voitaisiin toki kirjoittaa sitten uudelleen nykyistä viranomaistoimintaa vastaavaksi.

Useampikin edustaja kertasi, mitä luvituksessa on kaiken kaikkiaan tehty. Edustaja Heinosaalla oli ansiokas katsaus tähän, että todellakin on luvittavien kohteiden määrää vähennetty. Sitten osa luvista on siirretty ilmoitusmenettelyyn, kuten täällä toiset edustajat totesivat. Nyt sitten jäljelle jäävien lupien menettelytavan sujuvoittamisessa kaikki johtaa Wallinheimonkin peräänkuuluttamaan asioitten nopeampaan käsittelyyn, jotta se luvitusjonossa olevien hankkeitten suma pienenee ja asialliset hankkeet pääsevät viranomaisten asettamien ehtojen mukaan toteutusvaiheeseen. Sitähän tällä haetaan. Investointeja saadaa liikkeelle ja niille järkevät ehdot.

Vielä tästä Luovasta vain sen verran, että oikeastaan se nimi jo kertoo kaiken: lupa- ja valvontavirasto. Eli kaikki ne henkilöt, jotka tällä hetkellä työskentelevät aveissa ja elyissä ympäristöllisten asioitten parissa, tulevat edelleenkin jatkamaan sitä omaa valvontatoimintaansa olemassa olevien lupien suhteen, ja uusia lupia myöntää sitten Luova nykyisten avien sijaan. Ja siellä kaikkien henkilöitten velvollisuuksiin kuuluu jatkossakin, kunhan eduskunta lain viimeistelee, yleisen edun pitäminen kirkkaana mielessä. — Kiitoksia, puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.